

Memo

Aan: Forum Standaardisatie

Van: BKWI

Datum: 10-06-11

Betreft: Advies t.a.v. Het Erkennen en Beoordelen van Basisvoorzieningen

Auteur: Willem Kossen, ICT Architect BKWI

Inleiding

Bij de stukken ter voorbereiding van de Forum Standaardisatie vergadering van 14 Juni 2011 waren twee notities opgenomen die de beoordeling en erkenning van basisvoorzieningen behandelden, te weten:

- ▲ FS32-06-03 notitie beoordelen van voorzieningen.pdf
- ▲ FS32-06-03 oplegnotitie erkenning basisvoorzieningen.pdf

t.a.v. deze notities hebben wij bedenkingen, die in deze memo aan de orde worden gesteld. We geven eerst de conclusies en advies, daarna volgt de onderbouwing.

Conclusies en Advies

In algemene zin lijkt het ons beter afsprakenstelsels voor voorzieningen op pas-toe-of-leg-uit basis te beheren dan de voorzieningen zelf. Daarmee blijf je implementatie-onafhankelijk en dat is alleszins meer hanteerbaar.

Ook hebben wij bedenkingen bij de erkennings- en beoordelingsprocedures. Deze zijn mogelijk onuitvoerbaar, duur en zullen bovendien een remmend effect hebben op het überhaupt aanmelden van voorzieningen door partijen die 'm hebben gerealiseerd. → Hergebruik wordt juist niet gestimuleerd als je aan zoveel 'rompslomp' moet voldoen om op een lijstje te komen, (Men zal denken: *dan houden we het toch voor onszelf...*) Het effect is averechts.

Wij adviseren te kiezen voor het op pas-toe-of-leg-uit-basis afsprakenstelsels voor te schrijven waarop eigen implementaties voor voorzieningen kunnen worden gerealiseerd. Dit kan dan deels aan de markt worden overgelaten, en overheidsorganisaties kunnen op eigen initiatief gerealiseerde bouwstenen van elkaar hergebruiken of gezamenlijk ontwikkelen / aanbesteden.

Als het om centrale voorzieningen gaat die centraal zijn ontwikkeld en worden beheerd (Logius, ICTU, BKWI e.d.) dan zijn de bezwaren overigens minder groot. Maar voor decentraal ontwikkelde voorzieningen zien we beren op de weg. We zien niet hoe de (voorbeeld) e-profiel oplossing van gemeente1 tot standaard zou worden verheven waardoor de e-profiel oplossing van andere gemeenten ineens niet meer 'pas-toe-of-leg-uit' voldoen. Daar komt ruzie van en de financiële consequenties, ook door desinvesteringen zijn daarbij mogelijk niet te overzien.

Onderbouwing

In deze onderbouwing noemen we een drietal argumenten met toelichting, die aangeven waarom we van mening zijn dat het onverstandig is concrete voorzieningen op pas-toe-of-leg-uit-basis voor te schrijven.

Argument 1: Welke bouwsteen is de beste?

Een organisatie die een voorziening aanbiedt voor de lijst 'voorgeschreven voorzieningen' (of hoe die dan ook gaat heten) hoeft niet de enige te zijn die zo'n voorziening heeft bedacht en gemaakt. Er kunnen verschillende oplossingen bestaan voor bepaalde voorzieningen, ontwikkeld op verschillende plekken op basis van verschillende criteria. Het is dan ook nodig om te onderzoeken welke alternatieven bestaan voordat een bepaalde oplossing tot 'standaard' wordt verheven. En dan is het zeker lastig te bepalen welke 'de beste is'. (deze toets zou dan in stap 3 en/of 5 van het 'handelen van het forum' moeten plaatsvinden.)

Om die reden zou men niet de voorziening zelf, maar het onderliggend gedachtengoed verplicht moeten stellen, in andere woorden, een afsprakenstelsel. Het is veel eenvoudige de standaard te verplichten waarop de voorziening is gebaseerd, dan de voorziening zelf. Daarbij geldt ook dat de discussie over het afsprakenstelsel onderliggend aan een voorziening makkelijker te voeren is voordat al investeringen in oplossingen zijn gedaan door betrokkenen (en er dus wat te verliezen is)

Dit is overigens met name van belang als het gedachtengoed niet reeds centraal is ontstaan. (want dan ligt het veel meer voor de hand om de voorziening ook voor te schrijven, zoals bijvoorbeeld DigiD). Een sterk voorbeeld waarin dit is toegepast is E-herkenning. Het afsprakenstelsel is gemeenschappelijk opgesteld en de voorzieningen worden door de markt geleverd, maar wel 'verplicht' gebaseerd op het afsprakenstelsel.

Argument 2: Onaantrekkelijkheid van het delen.

Het beleggen van de monitoringtaak bij de 'eigenaar' van de voorziening lijkt ons onverstandig omdat dan al die eigenaren bij diverse (maximaal-1600) afnemende organisaties moeten nagaan hoe het gebruik van hun voorziening loopt. Dit leidt tot veel werk voor de eigenaar en veel 'accountmanagers over de vloer' voor de afnemers. Beter is zo'n monitoring taak centraal te beleggen. Als het forum/college daarvoor niet de aangewezen partij is, zoek dan een andere partij. Zo'n monitoring-taak maakt dat het onaantrekkelijk is een voorziening aan te bieden alleen al gezien de hoeveelheid benodigde mankracht voor de uitvoering van die taak.

Argument 3: De onuitvoerbare toets.

De conceptuele toets lijkt ons bovendien lastig uitvoerbaar. Wie heeft namelijk het volledig overzicht om de vragen die gesteld zijn in de notitie te kunnen beantwoorden? Meer voor de hand liggend zou zijn een Bouwstenen-katern bij NORA te ontwikkelen waarin de afsprakenstelsels voor dit soort voorzieningen worden opgenomen en waarin de toetsing verder is uitgewerkt. Daar hoort dan wel een 'organisatie' bij die de beoordelingen en het onderhoud op deze katern uitvoert (vergelijk ook het bredere beheervraagstuk t.a.v. NORA). Dat zou het forum kunnen zijn, maar dan moet er nog wel het nodige gebeuren. Het voordeel van deze route is dat de bouwsteen in samenhang wordt gebracht met het overall-bouwwerk van de overheid, en dat NORA zelf al pas-toe-of-leg-uit is. (of zou moeten zijn)

Bijkomend probleem is dat het onderzoek, nodig om de conceptuele toets uit te voeren (zoals in de notitie uitgewerkt) omvangrijk, intensief en daardoor prijzig zal zijn. Ook dat is een remmende factor in het überhaupt aanbieden van de voorzieningen, evenals bij de monitoring-taak. De kwaliteitstoets lijkt op de lijst intake criteria van Logius voor inbeheername, terwijl dat volgens ons niet aan de orde is. De bouwer is immers zelf de beheerder. Is het niet aan de 'leverancier/eigenaar/beheerder' van de voorziening om hierin z'n eigen eisen te stellen in overleg met z'n afnemers. (en een en ander in een SLA vast te leggen) En kan de beheerder / eigenaar daarover niet beter beknopt verantwoording afleggen aan het college om overtuigend aan te tonen dat de voorziening voldoet? De hoeveelheid informatie en werk nodig voor de uitvoering van de toets suggereert bijna dat men niet verwacht (of hoopt) dat er veel voorzieningen gaan komen.